

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Iván Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Miskolci Városi Bíróság előtt 18.P.24.677/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2.Pf.23.360/2007/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 32-33. és Pfv.4. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes az alperes által működtetett bár miatt több alkalommal feljelentést tett arra hivatkozással, hogy a bár működése a nyugalmát zavarja. Az alperes 2005 szeptemberében kérelemmel fordult az illetékes Gyámügyi Osztályhoz (továbbiakban: Gyámhivatal) a felperes gondnokság alá helyezése iránti eljárás megindítása érdekében. A kérelem szerint többször próbálta felvenni a kapcsolatot a felperessel, aki azonban nem kívánt vele találkozni. Az alperes szerint felnőtt, értelmes emberrel megfelelő kommunikációt lehet folytatni és meg lehet a problémákat beszélni, de a felperes viselkedése ezt nem tette lehetővé. A felperes leveleinek tartalma alapján pedig az alperes számára az vált bizonyossá, hogy a felperes nem kompetens az ügyei intézésében és nincs belátási képességének teljes birtokában. Az alperes bejelentését követően a Gyámhivatal elrendelte a felperes elmeorvosi vizsgálatát, az orvosi vélemény szerint azonban a felperes nem szenvedett olyan betegségben, amely a gondnokság alá helyezését indokolta volna.

A felperes a keresetében 3 millió forint nem vagyoni kárának megtérítését igényelte arra alapítva, hogy az alperes bosszúból kezdeményezett eljárást, és emiatt a felperesnek „karhatalommal fenyegetetten” orvosi vizsgálaton kellett megjelennie. Ez a tény,

valamint maga az eljárás a személyhez fűződő jogát sértette. A jóhírnév sérelmét jelenti továbbá az, hogy az alperes miatt elterjedt az a valótlan információ a felperesről, hogy pszichiátriai kezelésre szorul.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összegszerűségét is vitatta.

Az elsőfokú bíróság az alperest 200.000 forint megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett a perköltség viseléséről. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a Gyámhivatal iratai alapján megállapítható az alperes jogellenes magatartása. Kérelmét nem alapozta meg az a tény, hogy a felperes a nyugalmának zavarása miatt a hatóságokhoz fordult és az sem, hogy az eredményre nem vezető eljárások miatt az alperesnek esetlegesen kára keletkezett. Az elsőfokú ítélet szerint azonban az nincs bizonyítva, hogy a felperes megítélése a gondnokság alá helyezés iránti eljárás kezdeményezése miatt a környezetében megváltozott volna, illetőleg, hogy az orvos vagy más személy kényszerintézkedés elrendelésével fenyegette volna a felperest a vizsgálatok elvégzésére. Mindezeket figyelembe véve 200.000 forintot tartott alkalmasnak az elsőfokú bíróság a felperest ért személyiségi jogi sérelem kiküszöbölésére.

A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a keresetet teljes egészében elutasította, mellőzte az alperest az állam javára eljárási illeték megfizetésére kötelező rendelkezést és ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, továbbá rendelkezett a másodfokú perköltség és az eljárási illetékek viseléséről. A másodfokú ítélet indokolása szerint az alperes magatartásának jogellenessége nem állapítható meg. A Gyámhivatalnál tett kezdeményezés nem volt előzmények nélküli, figyelemmel arra, hogy a felperes évek óta számtalan alkalommal tett bejelentést a hatóságokhoz az alperes által vezetett vendéglátóegység miatt. Bejelentései nem voltak eredményesek és az emiatt a Polgármesteri Hivatal ellen indított kártérítési keresetét is elutasították. A felperes különböző bejelentései a Gyámhivatal előtt is ismeretesek voltak és ezért tartotta szükségesnek az orvosszakértői vélemény beszerzését. A másodfokú ítélet szerint a 2005. augusztus 25-i kérelme az alperesnek nem indokolatlanul bántó, sértő tartalmú. A 2005. október 13-i orvosi lelet és véleményből „pedig kiderül, hogy a felperes” nem meghatározott személyiségzavarban szenved, ugyanakkor nincs olyan ideg- és elmebetegsége, amely miatt a gondnokság alá helyezése indokolt. Mindez azt bizonyítja, hogy az alperes észlelhetett személyiségzavart, amely a bejelentését megalapozhatta, és e magatartása nem jogellenes. Ugyancsak nem bizonyított, hogy az alperes a felperesről olyan tényeket terjesztett volna, amelyek miatt a felperest hátrányos

következmények érték. Nem bizonyított továbbá, hogy az alperes által kezdeményezett eljárásban az orvos előállítással fenyegette volna; a Gyámhivatal és a Polgármesteri Hivatal intézkedésének kifogásolása pedig nem lehet ennek a pernek a tárgya. Mindezekre tekintettel - miután az alperes jogellenes magatartása nem bizonyított - az alperes kártérítő felelőssége nem állapítható meg.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amely elsődlegesen a keresetének helyt adó, másodlagosan a másodfokú bíróságot új eljárásra utasító döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat sérti, mert a kártérítési felelősség négy alapvető feltétele „adott”. Azt a másodfokú bíróság az ítélete indokolásában tévesen állapította meg, hogy az alperes magatartása nem jogellenes. A felperes szerint írásbeli és szóbeli előterjesztését a bíróságok figyelmen kívül hagyták és nem adtak helyt annak a bizonyítási indítványnak sem, hogy a bíróság személyesen hallgassa meg az alperest és rendelje el a peres felek szembesítését. Ennek alapján ugyanis megállapítható lett volna, hogy az alperes bosszúból „indított” gondnokság alá helyezési eljárást a felperessel szemben. Kifogásolta a felperes, hogy az alperes magatartásának felróhatóságát a bíróság nem vizsgálta, eltekintett a tanúmeghallgatásoktól és az okozati összefüggés vizsgálatával sem foglalkozott. A bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a tévesen megindított gondnokság alá helyezési eljárás és ehhez tartozóan az elmeorvos kirendelése alkalmas volt-e a jóhírnév csorbítására, és ez az eljárás milyen körben vált ismertté. Mindezeknek együttes tisztázása nélkül nem lehet megállapítani, hogy az érvényesített igény alapos-e, ezért a felperes másodlagos kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a másodfokú bíróság új eljárásra kötelezésére irányult.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felperes pártfogó ügyvédje által előterjesztett felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja értelmében a személyhez fűződő jog megsértése miatt kártérítés a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhető. Ennek megfelelően a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a károsultat terhelte a keresete szerint annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartásával összefüggésben nem vagyoni

hátrány érte. Az elsőfokú bíróságnak a 21. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt, teljes körű tájékoztatása alapján a felperesnek tudomása volt a bizonyítási kötelezettségéről, illetőleg a bizonyítási teherből eredő jogkövetkezményekről. Az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt a felperes úgy nyilatkozott, hogy nincs további bizonyítási indítványa, ezért a bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felperes az alperes jogellenes magatartását és az ezzel okozati összefüggésben álló nem vagyoni hátrányának bekövetkezését bizonyította-e. E körben a másodfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűen mérlegelve megalapozottan állapította meg, hogy az alperes jogellenes magatartása nem bizonyított a perben. Döntő jelentősége van annak, hogy valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot. Az adott esetben az alperesnek az a magatartása, hogy a felperes gondnokság alá helyezésével kapcsolatban, azt kezdeményező bejelentést tett, nem tekinthető jogellenesnek, nem bizonyított a jogsértés. Annak eldöntése pedig, hogy a beszerzett adatok alapján a gondnokság alá helyezési eljárás megindításának van-e alapja a Gyámhivatal hatáskörébe tartozott, a Gyámhivatal eljárásával kapcsolatos kifogások elbírálása pedig - miként erre a másodfokú ítélet indokolása helyesen utal - nem erre a perre tartozó kérdés. A másodfokú bíróság a bizonyítékok jogszabálysértés nélküli mérlegelésével, helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes évek óta tartó tevékenysége miatt az alperes a bejelentés eszközével jogszerűen élhetett és emiatt kártérítő felelőssége nem állapítható meg. A bejelentés tényén kívül pedig nem bizonyított az alperesnek egyéb jogellenes magatartása sem. A kártérítési felelősség együttes feltételei közül bármelyik feltétel hiánya a kereset elutasításához vezet, ezért az okozati összefüggés és a nem vagyoni hátrány, valamint a felróhatóság tekintetében a további bizonyítás szükségtelen volt.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2008. november 20.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. bíró*